

PROJEKT

programu readaptacyjno-rozwojowego
dla kobiet opuszczających zakłady karne
po odbyciu kary pozbawienia wolności

„Budzę się do Życia”

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Wprowadzenie

Przyjęło się w naszym społeczeństwie przekonanie, że dla ludzi skazanych, nie powinno być miejsca w „normalnym” świecie, a okres izolacji winien trwać, jak najdłużej, i to w jak najcięższych warunkach. Pogląd ten jest aktualnie utwierdzany i powielany przez przekaz medialny, co – oczywiście – nie służy sprawie prawidłowej readaptacji osób karanych.

Społeczna reakcja przypomina w dużej mierze niedojrzałość dziecka, które po zamknięciu oczu ma wrażenie, że właśnie zniknęło, na zasadzie: skoro ja cię nie widzę, to nie istniejesz.

Problem osób pozbawionych wolności istnieje i powinien zajmować ważne miejsce w debacie publicznej, szczególnie w przedmiocie zapobiegania powrotności do przestępstwa, bo dotyczy nas wszystkich i naszych bliskich.

Celem programu „Budzę się do życia” jest przyczynienie się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa społecznego poprzez realizację różnych form oddziaływania postpenitencjarnego, służących skutecznej readaptacji sprawców przestępstw w oparciu – w dużej mierze – o ich środowisko rodzinne.

1. BENEFICJENCI PROGRAMU

Szacuje się, że obecnie w polskich więzieniach przebywa ponad 3 000 kobiet, co stanowi około 4% wszystkich osadzonych. Mimo, że w stosunku do całej populacji osób izolowanych jest to zaledwie odsetek, w rzeczywistości dotyczy także tysięcy rodzin, a przede wszystkim dzieci, dla których brak matki w procesie wychowawczym lub jej patalogizująca obecność, powodują, niezaprzeczalne, spustoszenie w rozwoju psychicznym, emocjonalnym oraz społecznym.

Należy mieć również na uwadze, że kobiety te, zanim trafiły za swoje przestępstwa do zakładów karnych, same nierzadko, były ofiarami inkryminowanych czynów lub biernymi świadkami zachowań aspołecznych, szczególnie związanych z ich środowiskiem dorastania i wieku dorosłego. To czyni tę grupę skazanych, szczególną i też szczególne znaczenie ma wsparcie w ich procesie resocjalizacji.

Kobieta jest istotą bardzo emocjonalną, dlatego każdą izolację i rozłąkę z najbliższymi przeżywa w dwójnasób¹. Jest jej o wiele trudniej, niż statystycznemu mężczyźnie, zaadoptować się do nowych warunków życia, zarówno w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, jak i po opuszczeniu murów. Jednocześnie, to właśnie na kobiecie spoczywa największa odpowiedzialność za stabilność i rozwój podstawowej komórki społecznej jaką jest rodzina. Musi ona bowiem spełniać jednocześnie wiele bardzo ważnych ról życiowych i społecznych.

2. CEL

Zadaniem nadrzędnym programu jest skuteczne przygotowanie Beneficjentek w powrocie do społeczeństwa poprzez:

- a) odbudowę poczucia własnej wartości, samooceny i pewności siebie
- b) pokonanie mentalnych, wewnętrznych ograniczeń
- c) umiejętność pozbywania się ambiwalentnych odczuć
- d) zmianę schematów emocjonalnych
- e) poznanie i zrozumienie własnych zachowań o charakterze destruktywnym
- f) zresetowanie przyczyn autoagresji emocjonalnej i psychofizycznej
- g) nabycie cech asertywności i kreatywności
- h) pozbycie się postaw roszczeniowych społecznie i lenistwa mentalnego
- i) pokonanie lęków i poznanie ich genezy

¹ „Grupa ta wymaga zastosowania zindywidualizowanych oddziaływań dostosowanych do ich potrzeb, a także warunków osobistych [...] Oddziaływania na skazane sprzyjają niwelowaniu negatywnych zachowań, a także kształtują pożądane społecznie postawy[...]” – w: „Wykonywanie kary pozbawienia wolności wobec kobiet”; M. Teleszewska; Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Prawa, Białystok 2018.

- j) zdefiniowanie na nowo swoich potrzeb oraz roli w społeczeństwie i rodzinie
- k) zarządzanie stresem
- l) umiejętność wyznaczania i realizowania nowych celów
- m) inicjowanie autoprzedsięwiorczości i zarządzania własnymi finansami
- n) odbudowę zaufania do instytucji jako społecznego partnera
- o) właściwe funkcjonowanie w rodzinie
- p) umiejętność kreowania relacji w środowisku lokalnym i miejscu pracy
- q) świadome rodzicielstwo
- r) rozpoznawanie czynników patologizujących i dezintegrujących w związku
- s) odbudowę witalności, atrakcyjności mentalnej, emocjonalnej i wizualnej

Projekt realizuje zatem, równolegle, wiele zadań umożliwiających Beneficjentkom m.in² .:

- ✓ odbudowę poczucia własnej wartości społecznej
- ✓ przywrócenie właściwych relacji w związku i w rodzinie, w tym o charakterze wychowawczym względem dzieci i socjalizującym względem partnerów, a także w lokalnym środowisku oraz w kontaktach instytucjonalnych
- ✓ odnalezienie się na rynku pracy
- ✓ rewitalizację materialno-bytową,

co bezpośrednio winno się przełożyć na zmniejszenie zjawiska powrotności do przestępstwa, a zatem na podniesieniu poziomu społecznego ładu i poczucia bezpieczeństwa.

3. NARZĘDZIA REALIZACJI

Beneficjentki projektu w trakcie jego realizacji będą mogły dodatkowo korzystać z:

- a) konsultacji mentoringowych indywidualnych w ramach TELEPORADY
- b) konsultacji on-line za pośrednictwem czatu z prawnikiem, doradcą zawodowym i seksuologiem w ramach Serwisu dla Rodzin Pozbawionych Wolności i Osób Skazanych (www.pomocpostpenitencjarna.pl)
- c) audiomeiliingu – codziennie przesyłanych informacji motywujących
- d) konsultacji on-line za pośrednictwem Infolinii TELEWSPARCIE (0 800 201 211) z dostępem do prawnika i doradcy zawodowego
- e) osobistego planera w formie notesowej służącego do wyrobienia nawyku systematyczności i stanowiącego swoisty monitoring emocji

² „Kobiety znacznie rzadziej niż mężczyźni po wyjściu na wolność wracają na drogę przestępstwa. Widzimy też, że inaczej podchodzą do programów resocjalizacyjnych. Bardziej się starają [...], a co za tym idzie – są bardziej podatne na resocjalizację” - mjr Arleta Pęcunek z Biura Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

- f) usługi „ZNAJDŹ PRACĘ Z SERWISEM” dostępnej w ramach strony internetowej wymienionej w pkt 2.

4. METODY REALIZACJI

Wiedza podawana jest w formie mini wykładów, podczas których pracujemy na poziomie świadomym i podprogowym (podświadomym). Podczas dnia warsztatowego każda Beneficjentka wykonuje pracę indywidualną za pomocą technik, stosowanych w:

- life coachingu,
- mentoringu,
- coachingu i mentoringu kryzysu,
- pozytywnej psychologii stresu i kryzysu
- pozytywnej psychologii sukcesu,
- psychoterapii
- oraz częściowo konsultingu.

Projekt wykorzystuje również metodę Mindfulness, treningu autogennego, produkcji filmowych, muzykoterapii oraz projekcji pozytywnych obrazów w podświadomości. Wykorzystanie narzędzi psychologicznych do pracy nad sobą w rodzaju: mapa marzeń, mapa myśli, koło życia, proces Dickensa, metoda Stres 4S i wiele innych.

W działaniach służących dalszej socjalizacji Beneficjenteł projektu w warunkach wolnościowych wykorzystano metody:

- ✓ psychotechniczne, jako technikę więzi dwuosobowej, która wykorzystuje zależności osobowe o charakterze indywidualnym w kontaktach interpersonalnych (środki wpływu osobistego w zaspakajaniu potrzeb osoby poddawanej procesowi wychowania i terapii). Procedura ta pozwala na znaczny stopień identyfikacji psychologicznej prowadzącej zajęcia z Beneficjentką
- ✓ socjotechniczne, w której narzędziem jest grupa wychowawcza i wpływ grupowy z wykorzystaniem więzi do uspołecznienia Beneficjenteł. Procedura ta umożliwia wzrost poziomu dojrzałości interpersonalnej

wyrażającej się adekwatnym postrzeganiem i ocenianiem zachowań cudzych i własnych w kontekście społecznym

- ✓ kulturotechniczne, rozumiane jako procedura wykorzystująca dobra kultury i cywilizacji, którymi prowadząca modyfikuje przekonania, zachowania i uczucia Beneficjentek

5. FORMA I MIEJSCE

- ✓ zajęcia prowadzone będą w formie warsztatowej, raz na dwa tygodnie, w weekendy, przez okres 12. miesięcy, w grupach 4 – 6 osobowych
- ✓ czas trwania zajęć do 5 godzin, z przerwą na poczęstunek
- ✓ warsztaty prowadzone będą w I. edycji (początek przewidziany na wiosnę br.) w Warszawie i Poznaniu

6. PATRONAT HONOROWY

Stowarzyszenie „Nigdy Więcej”

7. KADRA PROWADZĄCYCH

Absolwenci wydziałów psychologii, resocjalizacji oraz prawa

8. KOOPERACJA

Do realizacji projektu niezbędna jest współpraca z samorządem, Służbą Więzienną oraz Służbą Kuratorską.

9. FINANSOWANIE

Stowarzyszenie działa non profit. Środki na realizację projektu pochodzą wyłącznie z darowizn i składek członkowskich.

10. WSPARCIE MERYTORYCZNE

- ✓ Zakład Resocjalizacji Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- ✓ Centrum Praw Kobiet

11. PARTNER PROGRAMU

Firmy, instytucje, organizacje oraz osoby fizyczne, o nieposzlakowanej opinii społecznej, które zechcą wesprzeć realizację projektu mogą zostać Partnerem Programu (podstawa: Rozdział VII, par. 2 Regulaminu Programu „Interwencja i Wsparcie w Prawidłowym Powrocie do Społeczeństwa Osób Skazanych z 01.02.2019r.).

Stowarzyszenie każdorazowo umieszcza informację o Partnerach Programu wraz z logo podmiotu w komunikatach medialnych oraz w social mediach i na stronach organizacji (www.postpenit.pl) oraz Serwisu dla Rodzin Pozbawionych Wolności i Osób Skazanych (www.pomocpostpenitencjarna.pl).

12. INFORMACJE I OPRACOWANIE

mgr Małgorzata Stachurska – koordynator
Zespół ds. Szkoleń, Mentoringu i Wsparcia Psychologicznego
tel.: 884 808 494, e-mail: stachurska@postpenit.pl

Załączniki:

- Misja Stowarzyszenia Inicjatywa Obywatelska PRO CIVIUM
- Regulamin programu „Interwencja i Wsparcie w Prawidłowym Powrocie do Społeczeństwa Osób Skazanych”

Poznań; luty 2020